መጽሐፈ ሩት

መግቢያ

የመጽሐፉ አሰያየም

መጽሐፉ የተሰየመው ከመጽሐፉ ገጸ ባሕርያት አንዷ በሆነችው በዳዊት የሴት ቅድመ አያትና በኢየሱስ የጥንት የትውልድ ሐረግ ውስጥ ባለችው (ማቴ1፥1:5) በሞዓባዊቷ ሴት በሩት ስም ነው:: በመጽሐፍ ቅዱስ ከተጻፉት መጻሕፍት በሴት ስም ርእስ የተሰጠው ሌላው መጽሐፍ የአስቴር መጽሐፍ ነው::

ታሪካዊ ዳራው

ታሪኩ በመሳፍንት ዘመን ሃይማኖት ወይም እግዚአብሔርን መፍራት በጠፋበትና የሥነ ምግባር ብልሹነት በበዛበት፣ የአገር አንድነት በፈረሰበትና የባዕዳን አገሮች ጭቆና በተንሰራፋበት ጊዜ የተከናወነ ነው:: መጽሐፈ ሩት በእስራኤልና በሞዓብ መካካል ለጥቂት ጊዜ የነበረውን ሰላም ያመለክታል (ከመሳ 3፥12-20 ጋር ያነጻጽሩ):: መጽሐፉ እንደ 1ሳሙ 1-2፣ የአንድን እስራኤላዊ ቤተሰብ የግል ሕይወት ሁኔታ፣ በተጨማሪም በመሳፍንት ዘመን እውነተኛ እምነትና እግዚአብሔርን የመፍራት ሕይወት የነበራቸው ጥቂት ሰዎች በዘመኑ የነበረውን ጨለማ እንዴት እንዳቃለሉ የሚያመለክት አስገራሚ ትረካ ያቀርባል::

ጸሓፊውና የተጻፈበት ጊዜ

ጸሓፊው ማን እንደሆነ በትክክል አይታወቅም:: በአይሁድ ትውፊት የመጽሐፉ ጸሓፊ ሳሙኤል እንደሆነ ቢነገርም፣ የዳዊት ስም በመጠቀሱ (4፥17:12) ወደ ኋላ የነበረውን ዘመን ስለሚያመለክት ሳሙኤል ሊጽፈው አይችልም የሚል ግምት አለ:: በዚህ መጽሐፍ የቀረበው የዕብራውያኑ የአጻጻፍ ዘዴ በነገሥታት ዘመን እንደ ተጻፈ ይጠቍማል::

መሪ ሐሳቡና ትምህርተ መለኮቱ

ጸሓፊው ያተኰረው ሩት ለብቸኛዋ ለኑኃሚን በነበራት የማይናወጥና ከግለኝነት የራቀ መሰጠት (1፥16-17፤2፥11-12፤3፥10፤4፥5) እንዲሁም ቦዔዝ ለእነዚህ ባልቴቶች ባሳየው በጎነት ላይ ነው (ም2-4):: እንዲህ ያለው ፍቅር የሰውን ሥራ ከእግዚአብሔር ሥራ ጋር በማገናዘብ የእግዚአብሔርን ፍቅር ያንጸባርቃል (2፥12 እና 3፥9 ያነጻጽሩ):: እነዚህ ሰዎች ከእግዚአብሔር በጎነት የተነሣ ተባርከዋል፤ ለሌሎችም በረከት ሆነዋል::

የእግዚአብሔርን ፍቅር በግልጽ ሁኔታ የምታንጸባርቀው ይህች ሴት ሞዓባዊት መሆኗ የሚያስገርም ይመስላል ("መጽሐፈ ሩት" የሚለውን ካርታ ከገጽ ይመ):: ሩት በጋብቻ ለተቀላቀለችበት እስራኤላዊ ቤተ ሰብ ባሳየችው ፍጹም ታማኝነትና ብቻዋን ላለችው አማቷ ባላት ሙሉ መሰጠት እንደ እውነተኛ የእስራኤል ልጅ ሆና በመቈጠሯ፣ በዳዊት ዘር ግንድ ውስጥ ለመግባት ብቁ ሆና ተገኝታለች:: በሚመጣው የእግዚአብሔር መንግሥት ውስጥ መግባት የሚቻለው በዝምድና ወይም በደም ግንኙነት ሳይሆን "በእምነት አማካይነት ወደሚገኘው መታዘዝ" (ሮሜ1፥5) በሚለው ቃል አማካይነት የአንድ ሰው ሕይወት ከእግዚአብሔር ፈቃድ ጋር ሲስማማ ብቻ እንደሆነ የዚህች ሴት ሕይወት በምስክርነት ቀርቦአል:: በዳዊት የዘር ግንድ ውስጥ መግባቷ፣ ሕዝቦች ሁሉ በታላቁ የዳዊት ልጅ መንግሥት ውስጥ መወከላቸውን ያመለክታል::

በዳዊት የትውልድ ሐረግ ታሪክ ውስጥ አንዱ ክፍል እንደ መሆኑ፣ በድነት ታሪክ ውስጥ ዳዊት ያለውን ሚና ያመለክታል:: የትረካው ዋና ሐሳብ ሆኖ የሚታየው ድነት ሲሆን፣ ቃሉም በተለያየ መልኩ 23 ጊዜ ተጠቅሶ ይገኛል:: መጽሐፉ በቀዳሚነት ራሳቸውን በሰጡና እግዚአብሔር በባረካቸው በሩትና በቦዔዝ መልካም ተግባር የኑኃሚን ተስፋ መቍረጥ ወደ ደስተኛነት መለወጡን የሚተርክ ነው:: ኑኃሚን ያለችበት ሁኔታ ከባዶነት ወደ ሙላት (1፥21፤ 3፥17፤ የ1፥1:3:5-6:12:21-22፤ 3፥17፤ 4፥15 ማብ ይመ)፣ ከኍሰቍልና ወደ ድነትና ተስፋ ወደ ማግኘት ተለውጦአል (4፥13-17)፤ 1፥1-5):: በተመሳሳይ መልኩ የእስራኤል ሕዝብ በዔሊ መሞት ምክንያት የነበረው ተስፋ መቍረጥ (1ሳሙ4፥18)፣ የሩትና የቦዔዝ እውነተኛ ልጅ በሆነው በዳዊት ራስን የመስጠት አገልግሎት አማካይነት በሰሎሞን ዘመን የመጀመሪያ ዓመታት ወደ ሰላምና ብልጽግና ተለውጦአል (1ነገ4፥20-34፤5፥4):: ጸሓፊው፣ የዳዊት ቤት በእስራኤል መንገሡ የእግዚአብሔር የቸርነት አገዛዝ እንደ መሆኑ መጠን እግዚአብሔር የገባውን ቃል ሰላምና ዕረፍት በመሥጠት መፈጸሙን የሚያመለክት ነው:: ይህ ዕረፍት ቀጣይነት የሚኖረው በዚህ መንግሥት ውስጥ ያሉ ሁሉ በዕለት ኑሮአቸው በሩትና በቦዔዝ ሕይወት የታየውን ራስን የመስጠት ፍቅር ሲከተሉ ወይም ሲያሳዩ ብቻ ነው:: ታላቅ በሆነው "የዳዊት ልጅ" (ማቴ1፥1) በኢየሱስ እና በእርሱ የማዳን ሥራ በእግዚአብሔር መንግሥት ቃል የተገቡት በረከቶች ፍጻሜ አግኝተዋል::

ሥነ ጽሑፋዊ ባሕርያቱ

መጽሐፈ ሩት ፍጹም በሆነ ጥበብ የተዘጋጀ የዕብራውያን አጭር ታሪክ ነው:: በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ካሉት የታሪክ መጻሕፍት መካከል በግልጽነት፣ በተነባቢነትና በሥነ ጽሑፍ ውበት ከሩት የሚበልጥ የለም::

ይህም የዕብራውያን የጽሑፍ ጥበብ አሸብርቆ የታየበት መጽሐፍ ነው።

ይህ ታሪክ በአራት የተከፈለ ሲሆን፣ ከተስፋ መቍረጥ ትረካ ይጀምርና (1፥1-5፥7)፣ አጠር ወዳለ የዕረፍትና ተስፋ የማግኘት ትረካ ይሄዳል (4፥13-17)። በዕብራይስጡ ማለትም ተስፋ መቍረጥና ተስፋ ማግኘት በሁለቱም ክፍሎች እኩል የሆነ የቃላት ብዛት አለው። ዋነኛው የለውጡ ስፍራ በመጽሐፉ እኩሌታ ላይ ይገኛል (የ2፥20 ማብ ይመ)። የአራቱም ክፍሎች የመግቢያ ዐረፍተ ነገሮች ዋና ሐሳቡን ፈንጠቅ ያደርጋሉ (1፥6 መመለስ፤ 2፥1 ከቦዔዝ ጋር መገናኘት፤ 3፥1 ለሩት ቤት መፈለግ፤ 4፥1 በከተማው መግቢያ በር የተፈጸመው ወሳኝ ክስተት)። የእያንዳንዱ ክፍል የመዝጊያ ዐረፍተ ነገሮች ደግሞ ወደሚቀጥለው ክፍል ለመግባት መንገድ ያመቻቻሉ (የ1፥22፤ 2፥23፤ 3፥18 እና 4፥12 ማብ ይመ)። አንዳንድ ቃላትም በንጽጽር ተቀምጠዋል፤ ባዶጭ (የኑኃሚን ትርጉም) እና መራራ (1፥20)፣ ሙሉ እና ባዶ (1፥21)፣ ሕያውና ሙት (2፥20)። ከሁሉም የሚያስደንቀው በሁለቱ ገጸ ባሕርያት (በሩትና በቦዔዝ) መካከል ያለው ንጽጽር ነው። ይህም አንደኛዋ ወጣት፣ እንግዳ፣ ብቸኛና መበለት ስትሆን፣ ሌላኛው ሰው በመካከለኛ ዕድሜ የሚገኝ፣ በቤቱና በኅብረተሰቡ መካከል ያለችግር የሚኖር እስራኤላዊ ነው። ለሁለቱም፣ በኀኑታቸው አጉልተው የሚያሳዩ ተዛማጅ ወገኖች አሉ፤ ለሩት --ዖርፋ፣ ለቦዔዝ--ስሙ ያልተጠቀሰው የአቤሜሌክ ዘመድ።

የመጽሐፈ ሩት ጸሓፊ፣ አንባቢዎቹ የታሪኩ ዋና ሐሳብ ከሆነው በሩትና በቦዔዝ መልካም ተግባር አማ ካይነት ከባዶነት ወደ ሙላት ከተለወጠው የኑኃሚን ሕይወት እንዳይርቁ ጥንቃቄ ያደርጋል። ለውጡ ወይም መልሶ መቋቋሙ በመጀመሪያ የተፈጸመው ከሞዓብ ምድር ወደ ተስፋዪቱ ምድር ወደ ቤተልሔም ከመመለስ ጋር የተያያዘ ነው ("የዳቦ ቤት" የ1፥1 ማብ ይመ)። በመቀጠልም የምድሪቱ አዝመራ የሚሰበሰብበት የመከር ጊዜን ያመለክታል። የታሪኩ ገጽታዎች በሙሉ የአንባቢውን ትኵረት በዋነኛው ጉዳይ ላይ እንዲሆን ያደርጋል። እነዚህና በጥናት ጽሑፉ ውስጥ የተጠቀሱት ሌሎች ሐሳቦች መጽሐፈ ሩትን ለመረዳት አጋዥ ይሆናሉ።

አስተዋፅኦ

1. መግቢያ፤ የኑኃሚን ለብቻ መቅረት (1፥1-5)
2. የኑኃሚን ከሞዓብ ምድር መመለስ (1፥6-22)
   ሀ. ሩት ወደ ኑኃሚን ተጠጋች (1፥6-18)
   ለ. የሩትና የኑኃሚን ወደ ቤተ ልሔም መመለስ (1፥19-22)
3. የሩትና ቦዔዝ በዕርሻ ስፍራ መገናኘት (ም2)
   ሀ. ሩት ሥራ መጀመሯ (2፥1-7)
   ለ. ቦዔዝ ለሩት ቸርነት ማድረጉ (2፥8-16)
   ሐ. የሩት ወደ ኑኃሚን መመለስ (2፥17-23)
4 ቦዔዝና ሩት በዐውድማው ላይ (ም3)
   ሀ. ኑኃሚን ሩትን የመከረቻት ምክር (3፥1-5)
   ለ. ቦዔዝ ሩትን ለመዋጀት ቃል መግባቱ (3፥6-15)
   ሐ. የሩት ወደ ኑኃሚን መመለስ (3፥16-18)
5. ቦዔዝ ሩትን ለማግባት ሁኔታዎችን ማመቻቸቱ (4፥1-12)
   ሀ. ቦዔዝ የመዋጀት መብት ያለውን የሥጋ ዘመዱን ማነጋገሩ (4፥1-8)
   ለ. ቦዔዝ የኑኃሚንን ንብረት መግዛቱና ሩትን ማግባቱ (4፥9-12)
6. ማጠቃለያ፤ የኑኃሚን ኑሮ መሟላት (4፥13-17)
7. መደምደሚያ፤ የዳዊት ትውልድ ሐረግ (4፥18-22)

ኑኃሚንና ሩት

1 መሳፍንት[ሀ] በሚገዙበት ዘመን፣ በምድሪቱ
ላይ ራብ ሆነ፤ አንድ ሰው በይሁዳ ከም
ትገኘው ከቤተ ልሔም ሚስቱንና ሁለቱን
ወንዶች ልጆቹን ይዞ ለተወሰነ ጊዜ ለመኖር
ወደ ሞዓብ አገር ሄደ። 2የሰውየው ስም አቤሜ
ሌክ፣ የሚስቱ ኑኃሚን፣ የሁለቱም ወን
ዶች ልጆቹ ስሞች መሐሎንና ኬሌዎን
ነበሩ:: እነርሱም የይሁዳ ቤተ ልሔም ኤፍ
ራታውያን ሲሆኑ፣ ወደ ሞዓብ አገር ሄደው
በዚያ ኖሩ::
3የኑኃሚን ባል አቤሜሌክ ሞተ፤ ኑኃ
ሚንም፣ ከሁለት ልጆቿ ጋር ብቻዋንቀረች::
4ልጆቿም ዖርፋና ሩት የተባሉ የሞዓብ
ሴቶችን አገቡ፤ በዚያም ዐሥር ዓመት ያህል
ከኖሩ በኋላ፣ 5መሐሎንና ኬሌዎን ሁለቱም
ሞቱ፤ ኑኃሚንም ሁለት ልጆቿንና ባሏን
አጥታ ብቻዋን ቀረች::
6እርሷም በሞዓብ ሳለች እግዚአብሔር ሕዝ
ቡን እንደ ጐበኘና እህል እንደ ሰጣቸው
በሰማች ጊዜ፣ ሁለቱን ምራቶቿን ይዛ ወደ
አገሯ ለመመለስ ከዚያ ተነሣች:: 7የኖረ
ችበትን ስፍራ ትታ ከሁለቱ ምራቶቿ ጋር
ወደ ይሁዳ ምድር የሚመልሳቸውን መንገድ
ይዘው ጒዞአቸውን ቀጠሉ::
8ከዚያም ኑኃሚን ሁለቱን ምራቶቿን
እንዲህ አለቻቸው፤ "እያንዳንዳችሁ ወደ
እናቶቻችሁ ቤት ተመለሱ፤ ለሞቱ ባሎቻች
ሁና ለእኔ በጎ ነገር እንዳደረጋችሁ፣ ለእ
ናንተም እግዚአብሔር እንደዚሁ ያድ
ርግላችሁ፤ 9እያንዳንዳችሁ በምታገቡት
ባል ቤት፣ እግዚአብሔር ያሳርፋችሁ::"
ከዚያም ሳመቻቸው፤ እነርሱም ድምፃ

1፥1 ዘፍ12፥10፤ 35፥19፤36፥35፤ 47፥4፤መሳ2፥16-18፤ 2ነገ6፥25፤ መዝ105፥16፤ሐገ1፥11
1፥2 ቍ3:5፤ ዘፍ35፥16:19፤ ሩት2፥1፤4፥3፤ 1ሳሙ16፥18
1፥4 ቍ14፤ ሩት4፥13፤1ነገ11፥1፤ 2ዜና24፥26፤ዕዝ9፥2፤ ነህ13፥23፤ማቴ1፥5
1፥5 ቍ2:8፤ ሩት2፥11
1፥6 ዘፍ11፥31፤ 36፥35፤38፥16፤ 50፥24፤ዘፀ4፥31፤ መዝ132፥15፤ ኤር29፥10፤ሰፎ2፥7፤ ማቴ6፥11
1፥8 ቍ5፤ዘፍ19፥19፤ 38፥11፤2ጢሞ1፥16
1፥9 ዘፍ27፥27:38፤

[ሀ]1 በትውፊት ፈራጆች ተብሉአል::

1፥1 *መሳፍንት በሚገዙበት ዘመን፤* ይህ የሆነው ምናልባት ከ1380-1050 ዓ.ቅ.ክ ባሉት ዓመታት ውስጥ ነው (ከመጽሐፈ መሳፍንት መግቢያ "ዳራ" የሚለውን ይመ):: ጸሐፊው የመሳፍንትን ዘመን የጠቀሰበት ምክንያት እስራኤል በክህደት፣ በሥነ ምግባር ዝቅጠትና በጭቈና ውስጥ የነበረችበትን ዘመን ለማስታወስ ነው:: *ራብ፤* ይህ በመሳፍንት መጽሐፍ ውስጥ አልተጠቀሰም:: *በይሁዳ... ቤተ... ልሔም፤* የዳዊት ከተማ ናት (1ሳሙ16፥18):: *ቤተ ልሔም፤* (የስሙ ትርጒም "የምግብ ቤት" ማለት ነው) ባዶ ናት::

1፥2 *አቤሜሌክ፤* "አምላኬ ንጉሥ ነው" ማለት ነው (የመሳ 8፥23 ማብ ይመ)፤ *ኑኃሚን፤* "አስደሳች" ማለት ነው (ቍ 20 ይመ)፤ *ኤፍራታውያን፤* ኤፍራታ በቤተ ልሔም ዙሪያ ለሚገኘው አካባቢ የተሰጠ ስም ነው (4፥11፤ዘፍ 35፥19፤ 1ሳሙ 17፥12፤ ሚክ 5፥2 ይመ)::

1፥3 *የኑኃሚን ባል አቤሜሌክ ሞተ፤* የኑኃሚን ባዶ እጇን መቅረት ከዚህ ይጀምራል (ቍ 21 ይመ)::

1፥4 *ሩት፤* ይህ ስም "ወዳጅነት" የሚል ትርጒም የሚሰጠውን የዕብራይስጡን ቃል ድምፅ ይመስላል:: ሩት በማቴዎስ ወንጌል ላይ በኢየሱስ ክርስቶስ የትውልድ ሐረግ ስማቸው ከተጠቀሰው አራት ሴቶች አንዷ ናት፤ ሌሎቹ ሴቶች ትዕማር፣ ረዓብና ቤርሳቤህ ናቸው (ማቴ 1፥3:5-6 ይመ):: *የሞዓብ ሴቶችን፤* ዘፍ19፥36-37 ይመ፤ የሞዓባውያን ሴቶች ማግባት አልተከለከለም፤ ነገር ግን አንድ ሞዓባዊ ወይም እስከ ዐሥር ትውልድ ድረስ ያሉት ልጆቹ "ወደ እግዚአብሔር ጉባኤ" መግባት አይፈቀድላቸውም ነበር (ዘዳ 23፥3)። *አገቡ፤* ዘርን ማስቀረት የተለመደ ነው::

1፥5 *መሐሎን፤* የሩት ባል ነው (4፥10 ይመ):: *ኑኃሚን ... ብቻዋን ቀረች፤* ኑኃሚን ባዶ እጇን ቀረች፤ ባሏንም፣ ልጆቿንም አጣች፤ የስሙ ትርጒም "ደካማ" ማለት ሊሆን ይችላል:: አሁን አብረዋት ያሉት የሟች ልጆቿ ሚስቶች ሲሆኑ እነርሱም ያልወለዱና መጻተኞች ነበሩ::

1፥6 *እግዚአብሔር ሕዝቡን እንደ ጐበኘና እህል እንደሰጣቸው፤* በታሪኩ ውስጥ ብዙ ቦታ ላይ እግዚአብሔር የታሪክ ባለቤት መሆኑ በግልጽ ተጠቅሶአል (ቍ13:21፤ 2፥20፤ 4፥12-15)። እህል ቤተ ልሔም ("የምግብ ቤት") እንደ ገና ምግብ አገኘች። *ለመመለስ ከዚያ ተነሣች፤* ባዶዋን የቀረችው ኑኃሚን አሁን እህል በእህል ወደ ሆነችው ወደ ተስፋዪቱ ምድር ተመለሰች::

1፥8 *ተመለሱ፤* ምስኪኗ ኑኃሚን የልጆቿ ሚስቶች ወደ አገራቸው ወደ ሞዓብ እንዲመለሱ ደጋግማ ለመነቻቸው (እዚህ ላይ ቍ11-12:15 ይመ)፤ ይህን ያደረገችውም የምትሰጣቸው ምንም ነገር ስላልነበራት ነው:: *በጎ ነገር ...፤* 2፥20፤ 3፥19 ይመ::

መጽሐፈ ሩት

ጨለማና ደም መፋሰስ በበዛበት በመሳፍንት ዘመን ውስጥ የተፈጸመው የሩት ታሪክ በእይሁዳውያንና በሞአባውያን ሕዝቦች መካከል ያለውን ግጭትና የጎሪጥ መተያየት በዝምታ አልፎታል:: አንድ ጊዜ የሞአባውያን በነበሩት ከተሞች ላይ የእስራኤል ነገዶች ያደረጉት ወረራ የተዘነጋ ወይም ይቅር የተባለ አልነበረም:: የዕብራውያን ነቢያት፣ ሞአብ በእስራኤል ላይ የሞከረውን ሚርት፣ ጭቆናና ማታለል፣ የትዕቢትና የእብሪት ሥራውን ሁሉ ተቃውመዋል:: የሜሻ ሐውልት (830 ዓ.ቅ.ክ) የእስራኤልን ከተሞች ሁሉ መጨፍጨፍ ያወራል::

የሞአብ ምድር በሙት ባሕር ባለው ሰፊ ሜዳማ ስፍራና በምሥራቅ በሁለት ታላላቅ ስምጥ ሸለቆዎች መካከል ያለውን በረሃ ያጠቃልላል:: በምሥራቅ ያለው ምድር በጣም ተራራማ ስለሆነ ለበጎችና ለፍየሎች ግጦሽ በስተቀር ለእርሻ የሚሆን መሬት የለውም:: በአካብ ዘመን ከሞአብ ይመጣ የነበረው ግብር 100.000 በጎች ጸጉር ነበር::

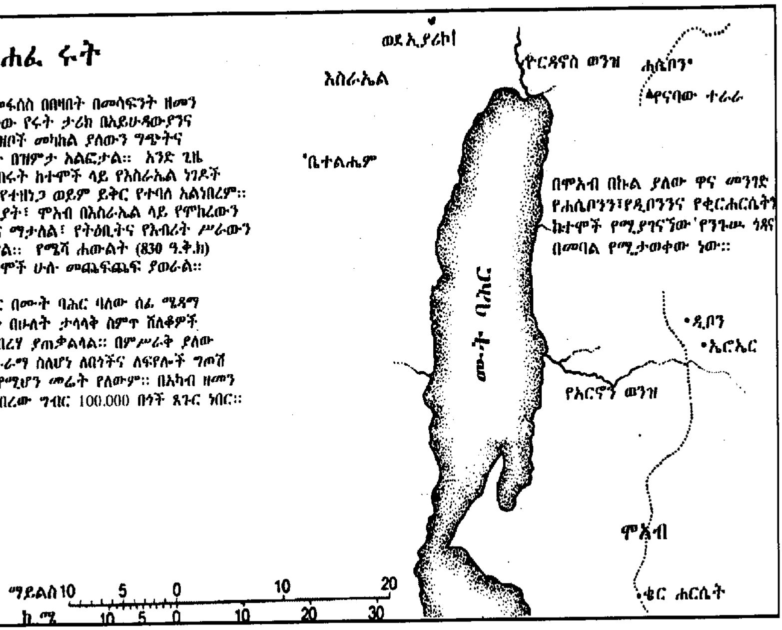

ቸውን ከፍ አድርገው አለቀሱ፤ 10ቀጥለውም፣ “አይሆንም! ከአንቺ ጋር ተመልሰን ወደ ወገ ኖችሽ እንሄዳለን” አሏት::

11ኑኃሚን ግን እንዲህ አለቻቸው፤ “ልጆቼ ሆይ፤ ወደየቤታችሁ ተመለሱ፤ ከእኔ ጋር ለምን ትሄዳላችሁ? ባል የሚሆኗችሁ ሌሎች ልጆች ከእንግዲህ የምወልድ ይመስላችኋልን? 12ወደየቤታችሁ ተመለሱ ልጆቼ፤ ሌላ ባል እንዳላገባ እጅግ አርጅቻለሁ፤ አሁንም ተስፋ አለኝ ብል፣ ዛሬ ማታ አግብቼ ከዚያም ልጆች ብወልድ፣ 13እስኪያድጉ ድረስ ትጠብቃላ ችሁን? እነርሱን በመጠበቅ እስከዚያ ሳታገቡ ትቈያላችሁን? ልጆቼ ሆይ፤ እንዲህ አይ ሆንም፤ ሁኔታው ከእናንተ ይልቅ ለእኔ እጅግ መራራ ነው፤ የእግዚአብሔር እጅ በእኔ ላይ ወጥቶአልና::”

14እነርሱም ድምፃቸውን ከፍ አድርገው እንደ ገና አለቀሱ፤ ከዚያም ዖርፋ አማ ቷን ስማ ተሰናበተቻት፤ ሩት ግን ልትለ ያት ስላልፈለገች ተጠመጠመችባት::

15ኑኃሚን መልሳ፣ “እነሆ የባልሽ ወንድም ሚስት ወደ ወገኖቿና ወደ አማልክቷ ተመል ሳለች፤ አብረሻት ተመለሽ” አለቻት::

16ሩት ግን እንዲህ አለች፤ “ተለይቼሽ እን ድቀር ወይም እንድመለስ አትለማመጪኝ፤ ወደምትሄጂበት እሄዳለሁ፤ በምትኖሪበትም እኖራለሁ፤ ሕዝብሽ ሕዝቤ፤ አምላክሽ አምላኬ ይሆናል:: 17በምትሞቺበት እሞታለሁ፤ እዚ ያው እቀበራለሁ:: ከእንግዲህ ሞት ከሚለየን በቀር ብለይሽ እግዚአብሔር ይፍረድብኝ፤ ከዚህም የከፋ ያድርግብኝ::” 18ሩት አብራት ለመሄድ መቍረጧን በተረዳች ጊዜ፣ ኑኃሚን መጐትጐቷን ተወች::

19ከዚያም ሁለቱ ሴቶች እስከ ቤተ ልሔም ድረስ ተጓዙ፤ ቤተ ልሔም እንደ ደረሱም፣ በእነርሱ ምክንያት ከተማው በሙሉ ተተረ ማመሰ፤ ሴቶቹም፣ “ይህች ኑኃሚን ናትን?” በማለት ተገረሙ::

20እርሷም እንዲህ አለች፤ “ሁሉን የሚችል አምላክ[a] ሕይወቴን እጅግ መራራ አድርጎ ታልና ማራ[b] በሉኝ እንጂ፣ ኑኃሚን[c] ብላችሁ አትጥሩኝ:: 21በሙላት ወጣሁ፤ ነገር ግን እግዚአብሔር ባዶዬን መለሰኝ፤ እግዚአብሔር አስጨንቆኝ[d]፣ ሁሉን የሚችል አምላክ መከራ አምጥቶብኝ ሳለ እንዴት ኑኃሚን ብላችሁ ትጠሩኛላችሁ?” አለቻቸው::

22ስለዚህ ኑኃሚን ከምራቷ ከሞዓባዊቷ ሩት ጋር በመሆን ከሞዓብ ተመለሰች፤ ቤተ ልሔም የደረሱትም የገብስ አዝመራ በሚሰበሰብበት ወቅት መጀመሪያ ላይ ነበር::

ሩት በቦዔዝ ዕርሻ

2 ኑኃሚን፤ ከአቤሜሌክ ጐሣ የሆነ ቦዔዝ የሚባል ባለጸጋ የባል ዘመድ ነበራት::
2ሞዓባዊቷ ሩትም ኑኃሚንን፣ “በፊቱ ሞገስ አግኝቼ ቃርሚያ የሚያስቃርመኝ ሰው ባገኝ

29፥11፤ዘኁ25፥6፤ ሩት3፥1
1፥11 ዘፍ38፥11፤ ዘዳ25፥5
1፥13 ቊ20፤ ዘፍ38፥11፤ዘፀ1፥14፤ 15፥ 23፤መሳ2፥15፤ 1ሳሙ30፥6፤ኢዮ4፥5
1፥14 ቊ9፤ ዘፍ31፥28፤ዘዳ10፥20፤ ሩት2፥11፤3፥11 ሚክ7፥6
1፥15 ዘዳ25፥7፤ ኢሱ24፥14
1፥16 ዘፍ24፥58፤ ኢሱ24፥15፤ 2ነገ2፥2፤መዝ45፥10
1፥17 1ሳሙ3፥17፤ 14፥44፤20፥13፤ 25፥22፤2ሳሙ3፥9፡ 35፤15፥21፤19፥13፤ 1ነገ2፥23፤19፥2፤ 20፥10፤2ነገ6፥31
1፥18 ሐሥ21፥14
1፥19 መሳ17፥7፤ ማቴ21፥10
1፥20 ቊ13፤ ዘፍ15፥1፤17፥1፤ መዝ91፥1
1፥21 ኢዮ1፥21፤ 30፥11፤መዝ88፥7፤ ኢሳ53፥4
1፥22 ዘፍ11፥31፤ ዘፀ9፥31፤ዘሌ19፥9፤ ሩት2፥2፡6፡21፤4፥5፡ 10፤2ሳሙ21፥9
2፥1 ሩት1፥2፤3፥2፤ 4፥21፤1ሳሙ9፥1፤ 1ነገ11፥28፤ 1ዜና2፥12፤ምሳ7፥4፤ ማቴ1፥5፤ሉቃ3፥32
2፥2 ዘፍ6፥8፤18፥3፤ ዘሌ19፥9፤23፥22፤ሩት1፥22

[a]20 በዚህና በቍጥር 21 ላይ ዕብራይስጡ፣ *ሻዳይ* ይላል::
[b]20 *ማራ* ማለት *መራራ* ማለት ነው:: [c]20 በዚህና በቍጥር 21 ላይ፣ *ኑኃሚን* ማለት *ደስተኛ* ማለት ነው:: [d]21 ወይም *እግዚአብሔር ፈተነኝ*

1፥11 *ባል የሚሆኗችሁ ሌሎች ልጆች የምወልድ ይመስላችኋል?* ኑኃሚን እዚህ ላይ ይህን ያለችው ለመበለቶች ከለላ የሚሆነውንና የቤተ ሰብ የትውልድ ሐረግ እንዳይቋረጥ የሚያረጋግጠውን የእስራኤላውያንን ሕግ ተመርኵዛ ነው (የዘፍ 38፥8፤ ዘዳ 25፥5-10 ማብ ይመ፤ እንዲሁም ማር 12፥18-23)::

1፥12 *አርጅቻለሁ፤* ኑኃሚን ከእንግዲህ ልጅ ሊኖራት አይችልም፤ ማሕፀኗም ባዶ ነው::

1፥13 *እግዚአብሔር ተቈጥቶኛልና፤* የቍ 5-6፡ እና 20-21 ማብ ይመ::

1፥14፤ የዖርፋ ተሰናብታ መሄድ፣ ሩት ለምስኪን ምራቷ ያላትን ጽኑ ታማኝነት አጉልቶ ያሳያል::

1፥15 *አማልክቷ፤* ዋናው የሞዓባውያን የጣዖት አምላክ ካሞሽ ነው (ዘኍ 21፥29 እና 1ነገ 11፥7፤ የ2ነገ 3፥26-27 ማብ ይመ)::

1፥16፤ ታማኝነትንና ፍቅርን የሚያመለክተው ይህ ዝነኛና የቈየ አባባል፣ የሩትን እውነተኛ ባሕርይ ይገልጻል:: ለኑኃሚን የነበራት ታማ ኝነት ፍጹም ከመሆኑ የተነሣ የኑኃሚንን ሐዘን ልትካፈል ወደደች:: ከዚህ ጋር ተመሳሳይ የሆነ ታማኝነትን ለማየት 2ሳሙ 15፥21 ይመ::

1፥17 *ብለይሽ እግዚአብሔር ይፍረድብኝ፤* የ1ሳሙ 3፥17 ማብ ይመ:: ሩት ከአሕዛብ ወገን ሆና ሳለ ለኑኃሚን ያላትን ታማኝ ነት ለመግለጽ በእስራኤል አምላክ ስም ማለች፤ በዚህም ዐይነት የእስ ራኤልን አምላክ አምላኳ አደረገች (ቍ 16 ይመ)::

1፥20 *ማራ ... ኑኃሚን፤* “ማራ” በዕብራይስጥ “መራራ” ማለት ሲሆን፣ “ኑኃሚን” ማለት ደግሞ “አስደሳች” ማለት ነው:: በጥንቱ የመካከለኛው ምሥራቅ የሰዎች ስም ትርጕም አለው:: *ሁሉን የሚችል፤* የዘፍ 17፥1 ማብ ይመ::

1፥21 *በሙላት ... ባዶዬን፤* እነዚህ ሁለት ቃላት የታሪኩን ጭብጥ ወይም ማእከላዊ ሐሳብ በጕልህ ያሳያሉ፤ ባዶዋን የቀረችው ኑኃሚን እንደ ገና ሙሉ ሆነች::

1፥22 *ከሞዓባዊቷ ሩት፤* ጸሓፊው፣ ሩት የባዕድ አገር ሰውና ከተናቀ ሕዝብ መካከል የመጣች ሴት መሆኗን ደጋግሞ ይገልጻል (2፥2፡6፡21፤ 4፥5፡10 እና 2፥10 ይመ):: *አዝመራ፤* በጥንታዊቷ ከነዓን አዝመራ የሚሰበሰበው በመጋቢትና በሚያዝያ ወር ነው (በመጀመሪያ የሚሰበሰበው ገብስ ሲሆን፣ ከጥቂት ሳምንት በኋላ የሚሰበሰበው ስንዴ ነበር፤ 2፥23 ይመ):: የመከሩ አሰባሰብ ሂደት ከዚህ የሚከተለውን ይመስላል፤ (1) የደረሰው ሰብል በማጭድ ይታጨዳል (ዘዳ 16፥9፤ 23፥25፤ ኤር 50፥16፤ ኢል 3፥13)፤ አብዛኛውን ጊዜ ሰብሉን የሚያጭዱት ወንዶች ናቸው፤ (2) የታጨደው ሰብል በነዶ ይታሰራል፤ አብዛኛውን ጊዜ ሰብሉን በነዶ በነዶ የሚያስሩት ሴቶች ናቸው፤ (3) ሰብሉ ሲታጨድ የተረፈው ይቃረማል (2፥7)፤ (4) በነዶ በነዶ የታሰረው ሰብል ወደ መውቂያው ዐውድማ ይወሰዳል፤ ነዶው ወደ ዐውድማ የሚወሰደው በአህያ ወይም በጋሪ ተጭኖ ነው (አሞ2፥13)፤ (5) እህሉን ወይም ፍሬውን ከገለባው ለመለየት ይበራያል፤ እህሉ የሚወቃው በከብቶች በማበራየት ሲሆን (ዘዳ25፥4፤ ሆሴ 10፥11) አንዳንድ ጊዜ ግን ጥርስ ባለው የማሄጃ ወይም የመውቂያ መሣሪያ ይወቃል (ኢሳ 41፥15፤ አሞ 1፥3) ወይም የጋሪ መንኰራኵር እንዲሄድበት ይደረጋል (ኢሳ 28፥28)፤ (6) እህሉን ለአየር በመስጠት ወይም ወደ ሰማይ በመበተን በመንሽ ይበጠራል (ኤር 15፥7)፤ እህሉ ለአየር የሚሰጠው ከቀትር በኋላ ለጥቂት ሰዓት የሚነፍሰው ነፋስ ፍሬውን ከገለባው እየለየ በአበጣሪው እግር ሥር እንዲያስቀር ነው (መዝ 1፥4)፤ (7) እህሉ ከዐሠሩ እንዲለይ ይነፋል (አሞ 9፥9)፤ (8) እህሉ በቀላሉ እንዲጓጓዝም በስልቻ ይከተታል (ዘፍ 42፥44):: የመውቂያ ዐውድማዎች የተደለደሉና የለሰለሱ ሲሆኑ፣ እህሉን ለአየር ለመስጠት እንዲያመች በጥንቃቄ የተመረጡ ቦታዎች ናቸው:: ለዐውድማው የሚመረጡ ቦታዎች አብዛኛው ጊዜ ከመንደሩ በስተ ምሥራቅ ነው:: *መጀመሪያ፤* ኑኃሚንና ሩት ቤተ ልሔም ሲደርሱ አዝመራ የሚሰበሰብበት ወቅት ገና መጀመሩ ነበር፤ ይህም ባዶዋን የቀረችው ኑኃሚን ሙሉ እንደምትሆን አስቀድሞ የሚያመለክት ነው:: የገብስ መከር የሚሰበሰብበት ወቅት ስለመድረሱ የተሰጠው መግለጫ በመከር መሰብሰቢያው ዕርሻ ላይ ወደፊት የሚታየው ትዕይንት ምን እንደሚመስል እንዲገነዘብ አንባቢውን አስቀድሞ ያዘጋጃል (በመግቢያው ላይ “ሥነ ጽሑፋዊ ባሕርያቱ” የሚለውን ይመ)::

2፥1 *ቦዔዝ፤* በዕብራይስጥ ምናልባት “በእርሱ ኀይል አለ” የሚል ትርጓሜ አለው፤ ቦዔዝ በሁለቱም የኢየሱስ የትውልድ ሐረጎች ውስጥ ስሙ ተጠቅሶአል (ማቴ 1፥5፤ ሉቃ 3፥32):: *ዘመድ፤* ለኑኃሚን የተስፋ ምልክት ነው (የቍ 20 ማብ ይመ)::

2፥2 *እስቲ ... ልሂድ፤* ሩት ምንም እንኳ መጻተኛና

እስቲ ወደ እህል አዝመራው ልሂድ" አለቻት።
ኑኃሚንም፣ "ልጄ ሆይ፤ ይሁን ሂጂ"
አለቻት። 3ስለዚህ እርሷም ወጣች፤ ከዐ
ጫጆች ኋላ ኋላ እየተከታተለችም ከአዝ
መራው ቦታ ትቃርም ጀመር፤ እንዳጋጣሚ
ትቃርምበት የነበረው አዝመራ ከአቤሜሌክ
ጐሣ የሆነው የቦዔዝ ነበር።
4በዚሁ ጊዜ ቦዔዝ ከቤተ ልሔም መጣ፤
ዐጫጆቹንም፣ "እግዚአብሔር ከእናንተ ጋር
ይሁን" ብሎ ሰላምታ ሰጣቸው።
እነርሱም፣ "እግዚአብሔር ይባርክህ" ብለው
መለሱለት።
5ከዚያም ቦዔዝ የዐጫጆቹን አለቃ፣ "ይህች
ወጣት ሴት የማን ናት?" ሲል ጠየቀው።
6የዐጫጆቹም አለቃ እንዲህ ሲል መለሰ፤
"ከኑኃሚን ጋር ከሞዓብ ምድር ተመልሳ
የመጣች ሞዓባዊት ናት። 7እርሷም፣ 'ዐጫ
ጆቹን እየተከተልሁ በነዶው መካከል እንድ
ቃርም እባክህ ፍቀድልኝ' አለችኝ። ለጥቂት
ጊዜ በመጠለያው ከማረፏ በስተቀር ወደ
አዝመራው ቦታ ገብታ ከጥዋት አንሥቶ
እስካሁን ያለማቋረጥ ስትቃርም ቈይታለች።"
8ስለዚህም ቦዔዝ ሩትን፣ "ልጄ ሆይ ስሚኝ፤
ከእንግዲህ ወደ ሌላ አዝመራ ሄደሽ አትቃ
ርሚ፤ ከዚህም አትራቂ፤ ከሴቶች ልጆቼ ጋር
እዚሁ ሁኚ። 9ወንዶቹ የሚያጭዱበትን ዕርሻ
ልብ እያልሽ ልጃገረዶቹን ተከተዪ፤ ወንዶቹ
እንዳያስቸግሩሽም አስጠንቅቄአቸዋለሁ፤
ውሃ ሲጠማሽ ደግሞ እየሄድሽ ወንዶቹ
ሞልተው ካስቀመጡት እንስራ ቀድተሽ
ጠጪ።"
10በዚህ ጊዜ ወደ መሬት ዝቅ ብላ እጅ
ነሣችው። እርሷም፣ "ባይተዋር የሆንሁትን
እኔን ታስበኝ ዘንድ በፊትህ ሞገስ ለማግ
ኘት የበቃሁት እንዴት ነው?" አለችው።
11ቦዔዝም መልሶ እንዲህ አላት፤ "ባልሽ
ከሞተ ጀምሮ ለዐማትሽ ያደረግሽላትን ሁሉ፣
አባት እናትሽን እንዲሁም የተወለድሽበትን
አገር ትተሽ ቀድሞ ከማታውቂው ሕዝብ
ጋር ለመኖር እንዴት እንደመጣሽ ነግረው
ኛል። 12ስላደረግሽው ሁሉ እግዚአብሔር
ዋጋሽን ይክፈልሽ፤ በክንፉ ጥላ ሥር ለመጠ
ለል የመጣሽበት የእስራኤል አምላክ እግዚ
አብሔር ብድራትሽን አትረፍርፎ ይመል
ስልሽ።
13እርሷም መልሳ፣ "ጌታዬ ሆይ፤ ምንም
እንኳ ከሴት ሠራተኞችህ እንደ አንዲቱ
መቈጠር የማይገባኝ ብሆንም እንድጽናና
አድርገኸኛል፤ እንዲሁም እኔን አገልጋይህን
በመልካም ንግግር ደስ አሰኝተኸኛል፤ ስለዚህ
ሞገስህ እንዳይለየኝ እለምንሃለሁ" አለችው።
14በምሳ ሰዓት ቦዔዝ፣ "ወደዚህ ቀረብ በዪ፤
እንጀራም ወስደሽ በወይን ሆምጣጤው አጥ
ቅሽ" አላት።
እርሷም ከዐጫጆች አጠገብ እንደ
ተቀመጠች ቦዔዝ የተጠበሰ እሸት ሰጣት፤
የቻለችውንም ያህል በልታ ጥቂት ተረፋት።
15ለመቃረም ስትነሣም፣ ቦዔዝ ጐበዛዝቱን
እንዲህ ብሎ አዘዛቸው፤ "በነዶው መካከል
እንኳ ብትቃርም ክፉ አትናገሯት፤ 16ይል
ቁንም ከየታሰረው ነዶ ላይ ጥቂት ጥቂቱን
ዘለላ እየመዘዛችሁ በመጣል እንድታነሣው
ተዉላት፤ አታስቀይሟት።"
17ስለዚህ ሩት እስኪመሽ ድረስ ከአዝመ
ራው ላይ ቃረመች፤ ከዚያም የሰበሰበችውን
ገብስ ወቃች፤ አንድ የኢፍ መስፈሪያም[c]
ያህል ሆነ። 18ያንንም ይዛ ወደ ከተማ
ሄደች፤ አማቷም የሰበሰበችው ምን ያህል
እንደ ሆነም አየች፤ እንዲሁም ሩት የሚበ
ቃትን ያህል ከበላች በኋላ አስተርፋ የነበ
ረውን አውጥታ ለእርሷ ሰጠቻት።
19አማቷም፣ "ዛሬ የቃረምሽው ከየት ነው?
የትስ ቦታ ስትሠሪ ዋልሽ? መልካም ነገር
ያደረገልሽ ሰው የተባረከ ይሁን" አለቻት።
ከዚያም ሩት ስትሠራ ስለዋለችበት ስፍራ
ባለቤት ለአማቷ ነገረቻት፤ እርሷም፣ "ዛሬ
ስቃርም የዋልሁበት አዝመራ ባለቤት ስሙ
ቦዔዝ ይባላል" አለቻት።
20ኑኃሚንም ምራቷን፣ "በጎነቱን ለሕያዋንም
ሆነ ለሙታን ማድረጉን ያልተወ እግዚአብሔር
ይባርከው" አለቻት፤ ቀጥላም፣ "ሰውየው እኮ
የሥጋ ዘመዳችን ነው፤ የመቤዠት ግዴታ
ካለባቸው ዘመዶቻችን አንዱ እርሱ ነው"
አለቻት።

[c]17 22 ሊትር ያህል ነው።

2፥3 ቀኑ1፡14፤ 2ነገ4፥18፤ኤር9፥22፤ አሞ9፥13
2፥4 ዘፍ28፥3፤ ዘኁ6፥24፤መሳ6፥12፤ ሉቃ1፥28፤2ተሰ3፥16
2፥6 ሩት1፥22
2፥7 ዘፍ37፥7፤ ዘሌ19፥9፤2ሳሙ4፥5
2፥10 ቀኑ19፤ ዘፍ19፥1፤31፥15፤ ዘጸ15፥3፤1ሳሙ20፥41
2፥11 ሩት1፥5፡14፡ 16-17፤ኢሳ55፥5
2፥12 ኢሱ24፥15፤ 1ሳሙ24፥19፤ 26፥23፡25፤ መዝ17፥8፤18፥20፤ 36፥7፤57፥1፤61፥4፤ 63፥7፤71፥1፤91፥4፤ ምሳ25፥22፤ኤር31፥16
2፥13 ዘፍ18፥3
2፥14 ቀኑ3፡18፤ ዘፍ3፥19፤ዘሌ23፥14
2፥15 ዘፍ37፥7፤ ዘሌ19፥9
2፥16 ዘፍ37፥10
2፥17 ዘሌ19፥36፤ መሳ6፥11
2፥18 ቀኑ14
2፥19 ቀኑ10
2፥20 ዘፍ11፥31፤ 19፥19፤ዘሌ25፥25፤ መሳ17፥2፤ሩት3፥9፡ 12፤4፥1፡14፤ 1ሳሙ23፥21

ብቸኛ ወጣት ሴት ብትሆንም፣ በዕርሻ ቦታ ሊያጋጥም የሚችለውን መደፈር ሳትፈራ ለአማቷ የሚያስፈልገውን እህል ልትቃርም ሄደች። በ3፥1 ላይ ኑኃሚን ለሩት የሚያስፈልገውን ልታዘጋጅ ተነሣች። *ቃርሚያ እንድትቃርም፤* የዕርሻ ባለቤቶች መከር በሚሰበሰብበት ወቅት የሚወዳድቀውን ቃርሚያ ድኾች፣ መጻተኞች፣ መበለቶችና አባት የሌላቸው ልጆች የሚያስፈልጋቸውን መሰብሰብ እንዲችሉ በዚያው እንዲተውት የሙሴ ሕግ ያዛል (ዘሌ 19፥9፤ 23፥22፤ ዘዳ 24፥19)።

2፥3 *እንዳጋጣሚም፤* እግዚአብሔር ለሕዝቡ የሚያስፈልገውን ያዘጋጅ ነበር (ሖ 19፥20)።

2፥4፤ ቦዔዝና ዐጫጆቹ የተለዋወጡት ሰላምታ፣ ቦዔዝ የእግዚአብሔር ሰውና ቸር መሆኑን ያመለክታል።

2፥9 *ልጃገረዶቹን ተከተዪ፤* ወንዶች የደረሰውን እህል ሲያጭዱ፣ ሴቶች ደግሞ ከሥር ከሥር እየተከተሉ እህሉን በነዶ በነዶ ማሰር የተለመደ ነው፤ ስለዚህ ሩት የወዳደቀውን እህል መቃረም ችላ ነበር (የ1፥22 ማብ ይመ)።

2፥11፤ ሩት በኀዘን የተኰማተረችውን አማቷን ለመንከባከብ ያሳየችው ታማኝነት የመጽሐፉ መሪ ሐሳብ ነው።

2፥12 *በክንፉ ጥላ፤* ወፍ ጫጩቶቿን ከክንፎቿ በታች አድርጋ እንደምትንከባከብ የሚያሳይ ምሳሌ ነው (ማቴ 23፥37፤ እንዲሁም የ3፥9 ማብ ይመ)።

2፥13 *እኔን አገልጋይህን፤* የሩትን ትሕትና የሚያሳይ አነጋገር ነው።

2፥15 *ጐበዛዝቱን፤* ቦዔዝ ሕጉ ከሚፈቅደው በላይ በመሄድ ሩት የቻለችውን ያህል መቃረም እንድትችል ፈቀደላት (3፥15 ይመ)።

2፥17 *ወቃች፤* የ1፥22 ማብ ይመ። እንደ ጌዴዎን ሁሉ (መሳ 6፥11) የሩትም እህል ጥቂት በመሆኑ እህሉ የተወቃው በዱላ ወይም በበትር ነው።

2፥20 *በጎነቱን ... ማድረጉን ያልተወ እግዚአብሔር፤* 1፥8 ይመ፤ በ3፥10 ላይ ቦዔዝ ለሩት ያለውን ምኞች በተመሳሳይ ሁኔታ ገልጾአል። *የመቤዠት ግዴታ ካለባቸውም ዘመዶቻችን አንዱ እርሱ ነው፤* በመጽሐፈ ሩት ውስጥ መቤዠት የሚለው ቍልፍ ነው (በመግቢያው ላይ "መሪ ሐሳቡና ትምህርተ መለኮቱ"

21ከዚያም ሞዓባዊቷ ሩት፣ "ደግሞም፣
'እህሌን ሁሉ ዐጭደው እስኪጨርሱ ድረስ
ከሠራተኞቹ አትለዪ! ብሎኛል" አለቻት::
22ኑኃሚንም ምራቷን ሩትን፣ "የኔ ልጅ፤
እንዲህ ካልሽማ ከሴት ሠራተኞቹ ጋር አብሮ
መሄድ ይሻልሻል፤ ወደ ሌላ ሰው አዝመራ
ብትሄጂ ጕዳት ሊያገኝሽ ይችላልና" አለቻት::
23ስለዚህ የገብሱና የስንዴው አዝመራ
ተሰብስቦ እስኪያበቃ ድረስ ሩት የቦዔዝን
ሴቶች ሠራተኞች ተጠግታ ቃረመች፤ ከአ
ማቷም ጋር ኖረች::

ቦዔዝና ሩት በእህል ዐውድማው ላይ

3 ከዚህ በኋላ አማቷ ኑኃሚን፣ ሩትን እን ዲ
ህ አለቻት፤ "ልጄ ሆይ፤ የሚመችሽን ቤት[ሀ]
እንድፈልግልሽ አይገባኝምን? 2ከሴቶች ሠራ
ተኞቹ ጋር አብረሽ የነበርሽበት ቦዔዝ
ዘመዳችን አይደለምን? ዛሬ ማታ በዐውድ
ማው ላይ ገብስ ያበራያል፤ 3ተጣጠቢ፤ ሽቶ
ተቀቢ፤ እንዲሁም የክት ልብስሽን ልበሺ፤ ከዚ
ያም ወደ ዐውድማው ውረጂ፤ ይሁን እንጂ
በልቶና ጠጥቶ እስኪያበቃ ድረስ እዚያ
መሆንሽን እንዳያውቅ ይሁን:: 4በተኛም ጊዜ፣
የሚተኛበትን ቦታ ልብ ብለሽ እዩና ሄደሽ
እግሩን ገልጠሽ ተኚ፤ ከዚያም የምታደርጊውን
ራሱ ይነግርሻል::"
5ሩትም፣ "ያልሽውን ሁሉ አደርጋለሁ"
አለቻት:: 6ስለዚህ ተነሥታ ወደ ዐውድማው
ወረደች፤ አማቷ አድርጊ ያለቻትንም ሁሉ
አደረገች::
7ቦዔዝ በልቶ ጠጥቶ ከጨረሰና ደስም
ከተሰኘ በኋላ፣ ራቅ ካለው የእህል ክምር አጠ
ገብ ለመተኛት ሄደ:: ሩት በቀስታ ከአጠገቡ
ደረሰች፤ እግሩንም ገልጣ ተኛች:: 8እኩለ
ሌሊት ላይ ሰውዬውን አንዳች ነገር አስደነ
ገጠው፤ ገልበጥ ሲልም አንዲት ሴት እግርጌው
ተኝታ አገኘ::
9እርሱም፣ "አንቺ ማነሽ?" ሲል ጠየቀ::
እርሷም፣ "እኔ አገልጋይህ ሩት ነኝ፤ መቤዠ
ት የሚገባህ ቅርብ የሥጋ ዘመድ አንተ ነህና
ልብስህን ጣል አድርግብኝ" አለችው::
10እርሱም መልሶ እንዲህ አላት፤ "ልጄ ሆይ፤
እግዚአብሔር ይባርክሽ፤ ከዚህ በፊት
ካደረግሽው ይልቅ ያሁኑ በጎነትሽ ይበልጣል፤
ባለጠጋም ሆነ ድኻ ወጣት ወንድ ፈልገሽ
አልሄድሽምና:: 11አሁንም ልጄ ሆይ፤ አትፍሪ፤
የምትጠይቂውን ሁሉ አደርግልሻለሁ፤ አንቺ
ምግባረ መልካም ሴት መሆንሽንም የአገሬ
ሰው ሁሉ ያውቀዋል:: 12ምንም እንኳ እኔ
ቅርብ የሥጋ ዘመድ መሆኔ የተረጋገጠ ቢሆ
ንም፣ ከእኔ ይልቅ መቤዠት የሚገባው
ቅርብ የሥጋ ዘመድ አለ:: 13ከዚህ ዕደሪ፤ ሲነጋም
ሰውየው ሊቤዥሽ ከፈለገ፣ መልካም ነው
ይቤዥሽ፤ የማይፈልግ ከሆነ ግን በሕያው
እግዚአብሔር እምላለሁ፤ እኔ እቤዥሻለሁ፤
እስኪነጋም ድረስ እዚሁ ተኚ::"
14ስለዚህም ሩት እስኪነጋ ድረስ እግርጌው
ተኛች፤ ዳሩ ግን ማንም ሰው ተለይቶ ሊታወቅ
በማይችልበት ሰዓት ቀደም ብላ ተነሣች፤
እርሱም፣ "ሴት ወደዚህ ዐውድማ መምጣቷ
እንዳይታወቅ" አላት::
15እንዲሁም፣ "በላይሽ የደረብሽውን ልብስ
አቅርቢልኝ፤ ዘርግተሽም ያዢው" አላት፤
ዘርግታ እንደ ያዘችም፣ ስድስት መስፈሪያ
ገብስ ሰፍሮ አሸከማት፤ ከዚያም ወደ ከተማ
ተመለሰች[ለ]::

2፥21 ሩት1፥22
2፥23 ዘፍ30፥14፤ ዘፀ9፥31፤1ሳሙ6፥13
3፥1 ሩት1፥9፡14
3፥2 ዘሌ2፥14፤ ዘኍ18፥27፤ መሳ6፥11፤ሩት2፥1
3፥3 ዘፍ41፥14፤ ዘፀ32፥6፤ 2ሳሙ12፥20፤14፥2፤ 2ነገ5፥10፤መዝ26፥6፤ 51፥2፤መክ2፥3፤ ኢሳ1፥16፤61፥3፤ ኤር4፥14፤15፥17፤ ሕዝ16፥9
3፥5 ኤፌ6፥1፤ ቈላ3፥20
3፥6 ዘኍ18፥27
3፥7 መሳ19፥6፡22፤ 1ሳሙ25፥36፤ 2ሳሙ13፥28፤ 1ነገ21፥7፤2ዜና31፥6፤ አስ1፥10፤ ማሕ7፥2፤ኤር5፥26፤ ሐጌ2፥16
3፥9 ሩት2፥20፤ ሕዝ16፥8
3፥10 ኢሱ2፥12፤ መሳ17፥2
3፥11 ምሳ12፥4፤ 14፥1፤31፥10
3፥12 ሩት2፥20፤ 4፥1
3፥13 ዘኍ14፥21፤ ዘዳ25፥5፤ሩት4፥5፡6፤ ሆሴ4፥15፤ ማቴ22፥24
3፥14 ዘኍ18፥27፤ ሮሜ14፥16፤ 2ቆሮ8፥21
3፥15 ኢሳ3፥22

[ሀ]1 ወይም *የምታርፍበትን*
[ለ]15 *አንዳንድ የዕብራይስጥ ቅጆች ግን ተመለሰ ይላሉ።*

የሚለውን ይመ):: የቅርብ ዘመድ የሆነና የመቤዠት ኀላፊነት ያለበት ሰው በቤተሰቡም ሆነ በቤተ ዘመዱ ውስጥ ለሚገኙት ምስኪኖች ክብካቤ የማድረግ ኀላፊነት አለበት፤ ለምሳሌ በሞት ለተለየው ወንድሙ ወራሽ መተካት (ዘዳ 25፥5-10)፣ በችግር ምክንያት መሬቱን ከቤተ ሰቡ ውጭ የሸጠውን የዘመዱን መሬት መዋጀት (ዘሌ 25፥25-28)፣ በድኽነት ምክንያት ለባርነት የተሸጠውን ዘመዱን መቤዠትና (ዘሌ 25፥47-49) የሟች ዘመዱን ደም መበቀል ይኖርበታል (ዘኍ 35፥19-21፤ "መበቀል" የሚለውና "መቤዠት" የሚሉት ቃላት የተተረጐሙት ከአንድ የዕብራይስጥ ቃል ነው):: ኑኃሚን እግዚአብሔር ሩትን ሊቤዠት ወደሚችል ወደ ዘመዷ እርሻ እንደመራት ስትሰማ ተጽናናች፤ ይህ የኑኃሚንን ተስፋ ያለመለመው መለኮታዊ ምሪት በታሪኩ ውስጥ ወሳኝ ቦታ አለው::

2፥23 *የገብሱና የስንዴው አዝመራ ተሰብስቦ እስኪያበቃ፤* ይህ ሐሬግ መከር በሚሰበሰብበት ወቅት የተፈጸመውን ድርጊት ደምድሞ በመውቂያው ዐውድማ ላይ ወደሚካሄደው ትዕይንት ያሸጋግራል::

3፥1፤ ኑኃሚን ተስፋዋ በመለምለሙ (ከ1፥8-13 ጋር ያነጻጽሩ)፣ ስለ ሩት የወደፊት ኑሮ ማሰብ ጀመረች (የ2፥2 ማብ ይመ)::

3፥2 *ዛሬ ማታ ... ገብስ ያበራያል፤* የ1፥22 ማብ ይመ:: እህል በሚወቃበት ወቅት የመሬቱ ባለቤት እህሉን ከሌቦች ለመጠበቅ በዐውድማው አካባቢ ማደሩ የተለመደ ነበር::

3፥3፤ ሩት ራሷን እንደ ሙሽራ እንድታዘጋጅ መመሪያ ተሰጣት (ሕዝ 16፥9-12 ይመ):: *ወደ ዐውድማው ውረጂ፤* እህል ወቂዎች ወደ አመሻሹ ላይ እየዘፈኑ በሚጨፍሩበት ቦታ ሴቶች አይገኙም (ቍ 14):: *በልቶና ጠጥቶ፤* የመከር ጊዜ የደስታና የፈንጠዝያ ጊዜ ነው (ኢሳ 9፥3፤ 16፥9-10፤ ኤር 48፥33)::

3፥4 *እግሩን ገልጠሽ ተኚ፤* ኑኃሚን ለሩት የሰጠቻት ምክር የማቻኩል መስሎ ቢታይም እንኳ፣ የኑኃሚንና የሩት ታማኝነት ግን የሚያጠያይቅ አይደለም፤ (ቍ11 ይመ):: ኑኃ ሚን ለሩት የሰጠቻት ምክር፣ ቦዔዝ የመቤዠት ኀላፊነቱን እንዴት እንደሚወጣ የሚያነሣሣ ነው:: ሩት የፈጸመችው ድርጊት የጋብቻ ጥያቄ ነው:: የፋሬስ እናት ትዕማር የመቤዠትን ሕግ ከለላዋ ስታደርግ ይታያል (4፥12፤ ዘፍ 38፥13-30 ይመ)::

3፥9 *ልብስህን ጣል አድርግብኝ፤* ይህ የጋብቻ ጥያቄ ነው (ሕዝ16፥8 ይመ)፤ በአሁኑም ጊዜ ቢሆን በአንዳንድ የመካከለኛው ምሥራቅ አገሮች ከዚህ ጋር ተመሳሳይ የሆነ ነገር ሲፈጸም ይታያል::

3፥10 *ከዚህ በፊት ካደረግሽው ይልቅ... በጎነትሽ፤* 2፥11-12 ይመ::

3፥11 *ምግባረ መልካም ሴት፤* ምሳ 31፥10 ይመ:: በዚህ ቍጥር ላይ የምናገኘው የዕብራይስጡ አገላለጽ ቦዔዝ በ2፥1 ላይ ከተናገረው ጋር ተመሳሳይ ነው፤ ይህም ጸሐፊው ለሩትና ለቦዔዝ ያለው ግምት እኩል መሆኑን ያሳያል::

3፥12 *ከእኔ ይልቅ መቤዠት የሚገባው ቅርብ የሥጋ ዘመድ አለ፤* ቦዔዝ ከቀድሞው የሩት ባል (መሐሎን) ጋር ያለው ዝምድና ምን እንደሆነ አይታወቅም፤ ይሁን እንጂ የመበለቲቱ የቅርብ ዘመድ እርሷን የማግባት ግዴታ አለበት:: ሩት ቦዔዝን እንድትቀርብ ኑኃሚን ምክር የሰጠችው፣ ቦዔዝ ለሩት ከለላዋ ለመሆን ፈቃደኛ በመሆኑ ነው:: ቦዔዝ ግን ዋርሳ መሆን ያለበት የቅርብ ዘመዱ እንደሆነ በሕግ የተጻፈውን ችላ ሊል አልፈለገም::

3፥13 *በሕያው እግዚአብሔር እምላለሁ፤* ቦዔዝ የቤተ ሰቡን ንብረት ለመዋጀትና ሩትን ለማግባት ቃለ መሐላ ፈ ጸመ (ከ1፥17 ጋር ያነጻጽሩ)::

3፥15፤ ቦዔዝ ሕጉ ከሚፈቅደው በላይ በመሄድ ለሩት ከአውድ ማው ላይ ብዙ እህል ሰፈረላት (2፥15 ይመ)::

16ሩት ወደ አማቷ እንደ ተመለሰች፣ ኑኃ
ሚን፣ "ልጄ ሆይ፤ የሄድሽበት ጉዳይ እንዴት
ሆነ?" ብላ ጠየቀቻት።
ሩትም ቦዔዝ ያደረገላትን ሁሉ ነገረቻት፤
17ቀጥላም፣ "'ወደ አማትሽ ባዶ እጅሽን
አትመለሺ' በማለት ይህን ስድስት መስፈሪያ
ገብስ ሰጠኝ" አለቻት።
18ኑኃሚንም፣ "ልጄ ሆይ፤ የሚሆነውን ነገር
እስክታውቂ ድረስ ታገሺ፤ ጉዳዩ ዛሬውኑ
እልባት ካላገኘ ሰውየው አያርፍም" አለቻት።

ቦዔዝ ሩትን አገባ

4 ቦዔዝም ወደ ከተማዪቱ በር አደባባይ
ወጥቶ ተቀመጠ፤ እርሱም የመቤዠት
ቅድሚያ ያለው የቅርብ ዘመድ በመጣ ጊዜ፣
"ወዳጄ ሆይ፤ ወደዚህ ና፤ እጠገቤም ተቀመጥ"
አለው፤ ስለዚህም ሰውየው ሄዶ ተቀመጠ።
2ቦዔዝ ከከተማዪቱሽማግሌዎች ዐሥሩን
ጠርቶ፣ "እዚህ ተቀመጡ" አላቸው፤ እነ
ርሱም ተቀመጡ። 3ከዚያም የመቤዠት
ቅድሚያ ያለውን ቅርብ የሥጋ ዘመድ
እንዲህ አለው፤ "ከሞዓብ የተመለሰችው
ኑኃሚን፣ የወንድማችንን የአቤሜሌክን
ጢንጦ መሬት ልትሸጥ ነው። 4አንተም
ይህንኑ ጉዳይ ማወቅ አለብህ ብዬ ስላሰብሁ፣
አሁን እዚህ በተቀመጡትና በሕዝቤም ሽማ
ግሌዎች ፊት እንድትገዛው ላሳስብህ ወደ
ድሁ፤ አሁንም ራስህ የምትቤዠው ከሆነ
ልትቤዠው ትችላለህ፤ ለዚህ ከአንተ ቅድ
ሚያ የሚኖረው የለም፤ ይህን የማታ
ደርግ ከሆነ ግን ከአንተ ቀጥሎ የሚገባኝ
ስለሆንሁ ንገረኝና ልወቀው።" ሰውየውም
"እኔ እቤዠዋለሁ" አለ።
5ከዚያም ቦዔዝ፣ "እንግዲህ መሬቱን
ከኑኃሚንና ከሞዓባዊቷ ከሩት ላይ በምት
ገዛበት ዕለት የሟቹን ስም በርስቱ ለማ
ስጠራት ሚስቱንም አብረህ መውሰድ አለ
ብህ" አለው።
6ያም ቅርብ የሥጋ ዘመድ፣ "እንዲህ ከሆነማ
የራሴን ርስት አደጋ ላይ ልጥል ስለምችል እኔ
ልቤዠው አልችልም፤ አንተው ራስህ ተቤ
ዠው" አለው።
7በጥንት ዘመን በእስራኤል የመቤዠትም
ሆነ ንብረት የማስተላለፍ ጉዳይ የሚጸናው
አንዱ ወገን ጫማውን አውልቆ ለሌላው
ወገን ሲሰጠው ነው፤ በእስራኤል ዘንድ
መሸጥም ሆነ መግዛት ሕጋዊነት የሚኖረው
በዚህ ሁኔታ ነበር።
8ቅድሚያ ያለው ቅርብ የሥጋ ዘመድም
ቦዔዝን፣ "እንግዲህ አንተው ራስህ ግዛው"
ብሎ ጫማውን አወለቀ።
9ቦዔዝም ለሽማግሌዎቹና ለሕዝቡ ሁሉ
እንዲህ አለ፤ "የአቤሜሌክን፣ የኬሌዎንንና
የመሐሎንን ንብረት በሙሉ ከኑኃሚን ላይ
ለመግዛቴ በዛሬው ዕለት እናንተ ምስክሮች
ናችሁ፤ 10እንዲሁም የሟቹ ስም ከወንድ
ሞቹ መካከልና ከአገሩ ደጅ እንዳይጠፋ፣
የሟቹን ስም በርስቱ ላይ ለማስጠራት
የመሐሎን ሚስት የነበረችው ሞዓባዊት ሩትን
አግብቼአታለሁ፤ እናንተም ዛሬ ምስክሮች
ናችሁ።"
11ከዚያም ሽማግሌዎቹና በከተማዪቱ በር
አደባባይ የነበሩት ሁሉ እንዲህ አሉ፤ "እኛ
ምስክሮች ነን፤ እግዚአብሔር ይህችን ወደ
ቤትህ የምትገባውን ሴት፣ የእስራኤልን ቤት
በአንድነት እንደሠሩ እንደ ራሔልና እንደ
ልያ ያድርጋት፤ አንተም በኤፍራታ የበረታህ
ሁን፤ ስምህም በቤተ ልሔም የተጠራ
ይሁን።

3፥18 መዝ37፥3-5
4፥1 ዘፍ18፥1፤ 23፥10፤ሩት2፥20፤ 3፥12
4፥2 ዘፀ3፥16፤ ዘዳ25፥7
4፥3 ዘሌ25፥25፤ ሩት1፥2
4፥4 ዘሌ25፥25፤ ኤር32፥7-8
4፥5 ዘፍ38፥8፤ ሩት1፥22፤3፥13
4፥6 ዘሌ25፥25፤ ዘዳ25፥7፤ሩት3፥13
4፥7 ቍ8፤ ዘሌ25፥24፤ ዘዳ25፥7-9፤ ኢሳ8፥1-2፡16፡20
4፥8 ዘዳ25፥9
4፥9 ኢሳ8፥2፤ ኤር32፥10፡44
4፥10 ዘዳ25፥5፡6፤ ኢሱ24፥22፤ ሩት1፥22
4፥11 ዘፍ4፥19፤

3፥17 *ባዶ እጅሽን፤* ባዶ እጅ መቅረትና መሙላት የመጽሐፉ መሪ ሐሳብ ነው (የ1፥2 ማብ ይመ)።

3፥18 *ታገሺ፤* ይህን ቃል ለመግለጽ የገባው የዕብራይስጡ ቃል በ4፥1 ላይ "ተቀመጠ" ተብሎ ተተርጉሞአል። በዚህ ዐይነት ጸሐፊው፣ ቦዔዝ በከተማዪቱ መግቢያ በር ላይ ተቀምጦ ሁኔ ታውን በርጋታ ሲመረምር የሚያሳየውን ዐቢይ ትዕይንት ለአንባቢ ያስተዋውቃል።

4፥1 *ወደ ከተማዪቱ በር፤* የከተማ በር በዚያን ዘመን ለነበሩት እስራኤላውያን እንደ መሰብሰቢያ አዳራሽ የሚቈጠር ሲሆን የንግድ ልውውጥና ችሎት የሚያስችሉበት ቦታ ነበር፤ በፍርድ ጊዜ ምስክሮችን በቀላሉ ማግኘት የሚቻለውም በዚህ ቦታ ነበር (ቍ 9-12፤ የዘፍ 19፥1 ማብ ይመ)። *ወዳጄ ሆይ፤* ሌላው የሥጋ ዘመድ ስሙ አልተጠቀሰም።

4፥2 *ከከተማዪቱ ሽማግሌዎች ዐሥሩን ጠርቶ፤* ፍርድና ብይን ለመስጠት በቂ ቍጥር ነው።

4፥3 *ጢንጦ መሬት ልትሸጥ ነው፤* የ2፥20 ማብ ይመ። ይህ ሐ ረግ ሁለት ትርጕም ሊኖረው ይችላል፤ (1) መሬቱ የኑኃሚን ሲሆን፣ ካለባት ከባድ ችግር የተነሣ ለመሸጥ ተገደደች። ከችግር የተነሣ መሬታቸውን ለመሸጥ የሚገደዱ ሰዎች ካሉ የቅርብ ዘመዳቸው መሬቱ ከቤተ ሰቡ እጅ እንዳይወጣ መግዛት አለበት። (2) መሬቱ የኑኃሚን አይደለም፤ ቤተ ሰቡ ወደ ሞዓብ ከመሄዱ በፊት አቤሜሌክ መሬቱን ሸጦታል፤ ነገር ግን በሕጉ መሠረት መሬቱን መልሳ የመግዛት መብት እንዳላት ታውቃለች። ነገር ግን መሬቱን የመግዛት ዐቅም ስለሌላት የቅርብ ዘመዷ መሬቱን እንዲገዛላት ፈለገች።

4፥5 *የሟቹን ስም በርስቱ ለማስጠራት ሚስቱንም አብረህ መውሰድ አለብህ፤* አሁን ቦዔዝ ቀሪውን ግዴታ አስታወቀ፤ ያም ግዴታ ሩትን መውሰዱ ነበር። በሙሴ ሕግ መሠረት (ዘዳ 25፥5-6) የሩት የበኵር ልጅ የመሐሎንን ስም የማስጠራትና የቤተ ሰቡን ርስት የመውረስ መብት አለው።

4፥6 *ልቤዠው አልችልም፤* መሬቱን ሊዋጅ ያልፈለገው ከሩት ልጅ ከወለደና ወራሹም ይህ ልጅ ብቻ ከሆነ፣ ያለኝ ሀብት በሙሉ ለአቤሜሌክ ቤተ ሰብ ይተላለፋል የሚል ፍራቻ ስላለው ነው (የዘፍ 38፥9 ማብ ይመ)። ይህ ሰው የወሰደው እርምጃ ቦዔዝ ከወሰደው እርምጃ በምንም አይተናነስም። ይህ የቅርብ ዘመድ የሚጠበቅበትን የመቤዠት ኀላፊነት ለመወጣት ፈቃደኛ አለመሆኑ፣ የቦዔዝን በጎነትና ቸርነት አጕልቶ ያሳያል፤ ይህም የያርፋ ወደ ቤተ ሰቦቿ መመለስ ሩት ለኑኃሚን ያላትን ጽኑ ታማኝነት አጕልቶ እንደሚያሳየው ማለት ነው።

4፥7 *አንዱ ወገን ጫማውን አውልቆ፤* አንድ ሰው ንብረቱን ለሌላ ሰው መስጠቱንና ማስተላለፉን የሚያረጋግጠው ጫማውን አውልቆ ለሰውየው በመስጠት ነው (ከአሞ 2፥6፡8፥6 ጋር ያነጻጽሩ)። የኑዚ መዛግብት ከዚህ ጋር ተመሳሳይነት ያለውን ልማድ ጽፈዋል (በሁለተኛው ሺህ ምእተ ዓ ቅ ክ አጋማሽ ላይ የተጻፈ ከባሉይ ኪዳን ጋር የሚዛመድ ጥንታዊ ጽሑፍ ነው)።

4፥9 *ምስክሮች፤* በአደባባይ የሚመሰክሩ ሰዎች ተግባር በመግቢያ በሮች ላይ የተሰጠው ፍርድ ትክክል መሆኑንና አለመሆኑን ማረጋገጥ ነው።

4፥10 *የሟቹ ስም፤* ዘዳ 25፥6 ይመ።

4፥11 *የእስራኤልን ቤት ... እንደ ሠሩ እንደ ራሔልና እንደ ልያ፤* ከዘዳ 25፥9 ጋር ያነጻጽሩ። የሩትን መጽሐፍ የሚያነቡ እስራኤላውያን በራሔልና በልያ የተሠራው የያዕቆብ (የእስራ ኤል) ቤት ሊጠፋ በተቃረበ ጊዜ፣ የሩትና የቦዔዝ ልጅ የሆነው ዳዊት እንደ ገና ከሠራው የእስራኤል ቤት ጋር ሊያገናዝቡት ይችላሉ (1ሳሙ 4)። ከዚህ በተጨማሪ እግዚአብሔር የዳዊትን ቤት ለመሥራትና ሥርወ መንግሥቱን ለማጽናት በዚህም በኩል የተባረከው የእስራኤል ዕድል ፈንታ ይረጋገጣል (2ሳሙ 7፥27-

12*እግዚአብሔር* ከዚህች ወጣት ሴት
በሚሰጥህ ዘር አማካይነት ቤተ ሰብ ህን
ትዕማር ለይሁዳ እንደ ወለደችው እንደ ፋሬስ
ቤተ ሰብ ያድርገው::"

የዳዊት የትውልድ ሐረግ

4፥18 ተጓ ምብ - 1ዜና 2፥5-15፤ ማቴ 1፥3- 6፤ ሉቃ 3፥31- 33

13ስለዚህ ቦዔዝ ሩትን ወሰዳት፤ ሚስቱም
ሆነች:: ከዚያም ወደ እርሷ ገባ፤ *እግዚ
አብሔር* እንድትፀንስ አደረጋት፤ ወንድ
ልጅም ወለደች:: 14ሴቶቹም ኑኃሚንን እንዲህ
አሏት፤ "ዛሬ የሚቤዥ ቅርብ የሥጋ ዘመድ
ያላሳጣሽ *እግዚአብሔር* ይባረክ፤ በመላው
እስራኤልም ስሙ ይግነን:: 15ልጁ ሕይወትሽን
ያድሳታል፤ በእርጅናም ዘመንሽም ይጦርሻል፤
የምትወድሽና ከሰባት ወንዶች ልጆች የም
ትበልጥብሽ ምራትሽ ወልዳዋለችና::"
16ከዚያም ኑኃሚን ሕፃኑን ተቀብላ ታቀ
ፈችው፤ ሞግዚትም ሆነችው:: 17ጎረቤቶቿ
የሆኑ ሴቶችም፣ "ለኑኃሚን ወንድ ልጅ
ተወለደላት" አሉ:: ስሙንም ኢዮቤድ
ብለው ጠሩት፤ እርሱም የዳዊት አባት የሆ
ነው የእሴይ አባት ነበር።
18እንግዲህ የፋሬስ ቤተ ሰብ ትውልድ ይህ
ነው:-

ፋሬስ ኤስሮምን ወለደ፤
19ኤስሮምም አራምን ወለደ፤
አራምም አሚናዳብን ወለደ፤
20አሚናዳብም ነአሶንን ወለደ፤
ነአሶን ሰልሞንን[+] ወለደ፤
21ሰልሞንም ቦዔዝን ወለደ፤
ቦዔዝም ኢዮቤድን ወለደ፤
22ኢዮቤድም እሴይን ወለደ፤
እሴይም ዳዊትን ወለደ::

23፥10፤29፥16፤
35፥16፤ዘዳ25፥9፤
ሩት1፥19
4፥12 ዘፍ38፥6:24:
29
4፥13 ዘፍ8፥1፤29፥
31:32፤30፥6፤
ሉቃ1፥57
4፥14 ዘፍ24፥27፤
ሩት2፥20፤ሉቃ1፥58
4፥15 ዘፍ11፥31፤
1ሳሙ1፥8፤2፥5፤
ኢዮ1፥2
4፥17 ቀኍ22፤1ሳሙ
16፥1:13:18፤17፥12:
58፤1ዜና2፥12:13:
15፤መዝ72፥20
4፥18 ዘፍ38፥29፤
ዘኍ26፥21
4፥19 ዘዐ6፥23
4፥20 ዘኍ7፥12

[#]15 አብዛኞቹ የዕብራይስጥ ቅጆች፣ ሹልጌትና ሱርስተ ከዚህ ጋር ይስማማሉ፤ አንዳንድ የዕብራይስጥ ቅጆች ግን ይነገረኛና ይላሉ::
[+]20 ጥቂት የዕብራይስጥ ቅጆች፣ አንዳንድ የሰብዓ ሊቃናትና ሹልጌት (እንዲሁም ቍጥር 21 እና ከሰብዓ ሊቃናት 1ዜና 2፥11 ይመ) ከዚህ ጋር ይስማማሉ፤ አብዛኞቹ የዕብራይስጥ ቅጆች ግን ሳልማ ይላሉ::

29 ይመ):: *ኤፍራታ፤* የ1፥2 ማብ ይመ::

4፥12 *ትዕማር ለይሁዳ እንደ ወለደችው እንደ ፋሬስ፤* ፋሬስ የቦዔዝ ዘር ነው (ቍ 18-21፤ ማቴ 1፥3፤ ሉቃ 3፥33 ይመ)፤ ፋሬስ ከይሁዳ ቤት ሊወለድ የቻለው አንድ ሰው ዘር ሳይተካ የሞተ እንደሆነ የሟቹን ሚስት ወንድሙ በመውረስ ዘር እንዲተካ በሚያዘው በሙሴ ሕግ መሠረት ነው (ዘፍ 38:27-30፤ የ1፥11 ማብ ይመ):: እንግዲህ ፋሬስ ሽማግሌዎቹ ለቦዔዝ የሰጡትን ምርቃት በቦዔዝ ትውልድ በኩል ሊያገኝ ይችላል ማለት ነው:: ከዚህ በተጨማሪ የፋሬስ ዘሮች የይሁዳ ነገድ በእስራ ኤል ሕዝብ መካከል ከፍ ከፍ እንዲል ትልቅ አስተዋፅኦ አድርገዋል:: ስለዚህ የሽማግሌዎቹ ምርቃት ሩት ለቦዔዝ በምትወልድለት ልጅ በዳዊትና በሥርወ መንግሥቱ በኩል እውን ይሆናል:: ቍ12 በምዕራፉ መደምደሚያ ላይ በአጭሩ የተነገረውን ለአንባቢው ከወዲሁ ያስተዋውቃል::

4፥13-17፤ የታሪኩ መደምደሚያ ከታሪኩ መግቢያ ጋር ተመሳሳይ ነው (1፥1-5)፤ ይኸውም፣ (1) በዕብራይስጡ ሁለቱም ክፍሎች እኩል የቃላት ብዛት አላቸው፤ (2) ሁለቱም ረጅሙን ታሪክ በአጭሩ ያቀርባሉ፤ (3) ሁለቱም ክፍሎች በኑኃሚን ላይ ያተኮራሉ፤ (4) መግቢያው ኑኃሚን ባዶ እጇን እንደቀረች ሲናገር መደምደሚያው ደግሞ ሙላቷን ይናገራል::

4፥13 *እግዚአብሔር እንድትፀንስ አደረጋት፤* የ1፥6 ማብ ይመ::

4፥14 *የሚቤዥ ቅርብ የሥጋ ዘመድ፤* ቍ 15 ግልጽ እንደሚያደርገው ይህ ሕፃን ኢዮቤድ ነው:: *ስሙ ይግነን፤* በቍ11 ላይ ይህ መልካም ምኞት ለቦዔዝ ተነግሮአል::

4፥15 *ከሰባት ወንዶች ልጆች የምትበልጥብሽ፤* 1ሳሙ 1፥8 ይመ:: "ሰባት" ሙሉነትን ወይም ፍጹምነትን የሚያ መለክት ቍጥር በመሆኑ፣ ሰባት ወንዶች ልጆች የሚለው ለእስራ ኤል ቤት በሙሉ የተሰጠውን በረከት ባጭሩ የሚገልጽ ነው (1ሳሙ 2፥5፤ ኢዮ 1፥2፤ 42፥13 ይመ):: ሩት ለኑኃሚን ያሳየችው ፍጹም ታማኝነት እዚህ ላይ ከፍተኛ ቦታ ተሰጥቶታል::

4፥16 *ታቀፈችው፤* እንደ ራሷ ልጅ አድርጋ ልታሳድገው መቀበሏን ያመለክታል (የዘፍ 30፥3 ማብ ይመ)::

4፥17 *ለኑኃሚን ወንድ ልጅ ተወለደላት፤* ልጅ መውለድ የማትችለው አሮጊቷ ኑኃሚን በሩት አማካይነት በመሐሉን ምትክ ወራሽ ልጅ አገኘች:: *ኢዮቤድ፤* የስሙ ትርጕም "አገልጋይ" ማለት ሲሆን፣ ስሙ ሙሉ ሆኖ ቢጻፍ ኖሮ "የእግዚ አብሔር አገልጋይ" የሚል ትርጕም አለው::

4፥18-22፤ 1ዜና2፥5-15፤ ማቴ1፥3-6፤ሉቃ3፥31-33 ይመ:: በዘፍ 5፥3-32፤11፥10-26 ላይ እንደሚገኘው የትውልድ ሐረግ ሁሉ በዚህ ክፍል የምናገኘውም የትውልድ ሐረግ ዐሥር ስሞች አሉት (የዘፍ 5፥5 ማብ ይመ):: ክፍሉ በዳዊት ዘመነ መንግሥት እስራ ኤል በተስፋዪቱ ምድር ያገኘችውን ሰላም (1ነገ5፥4 ይመ)፣ በ1፥1 ላይ ከተወሣውና በዘመነ መሳፍንት ከታየው ዕረፍት የለሽ ብጥብጥ ጋር ያነጻጽራል:: ኑኃሚን በሩትና በቦዔዝ ጽኑ ፍቅር አማ ካይነት ከባዶነት ወደ ሙሉነት እንደመጣች ሁሉ፣ እግዚአብሔር የእስራኤልን ጦርነት በታማኝነት በተዋጋው በዳዊት በኩል ከብጥብጥ ወደ ሰላም አመጣ:: ይህ የትውልድ ሐረግ የመጨረሻ ፍጻሜውን ያገኘው፣ የእግዚአብሔርን ሕዝብ ወደ ፍጹም ሰላም ባመጣው "በዳዊት ልጅ" በኢየሱስ ክርስቶስ ነው (ማቴ 1፥1)::